

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ В ГЛОБАЛЬНУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ

Юрій ВІТКОВСЬКИЙ

Державного біотехнологічного університету (Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-5806-8671>

Метою статті є дослідження конкурентоспроможності економіки та факторів її розвитку у динамічній світогосподарській системі. У статті розглянуто теоретичні засади конкурентоспроможності економіки в умовах інтеграції в глобальну економічну систему. Суспільний розвиток країн сьогодні формується під впливом глобалізаційних зрушень та процесів економічної інтеграції. Конкурентоспроможність національної економіки (національна конкурентоспроможність) – це сукупність умов, які сприятливо впливають на створення конкурентоспроможної продукції та сприяють процвітання конкурентоспроможних компаній.

Доведено, що вирішальною умовою досягнення високого рівня конкурентоспроможності країни є сильна держава із сформованою та розвинутою ринковою і галузевою структурою, високою діловою активністю підприємців, кваліфікованими фахівцями та передовим науковим потенціалом. Якісні зміни, притаманні світовій економіці на сучасному етапі її функціонування за своєю суттю, масштабами та глибиною трансформують у глобальному форматі ресурсно-технологічний базис розвитку національних економічних систем і створюють передумови для пошуку їх нових контурів та ефективних моделей у контексті новітньої парадигми глобалізації.

Визначено, що підвищення конкурентоспроможності економіки та перехід на інноваційний шлях розвитку є ключовим завданням державної економічної політики. Конкурентоспроможність національної економіки має велике практичне значення для покращення конкурентних переваг кожної країни, а саме: розвиток експорту в короткостроковому та довгостроковому періодах, набуття певного авторитету в міжнародному середовищі, рівень конкурентоспроможності, переважаючи сфери виробництва та послуг. Міжнародна конкурентоспроможність країни є володінням певними властивостями та можливостями, які дозволяють державі розвиватися в сфері інновацій та мати перевагу в світовій конкурентній боротьбі. Оцінка конкурентних позицій України за традиційними групами критеріїв (технологічними, інституціональними та макроекономічними) відображає її рейтингову позицію, і лише частково розкриваючи національні потенційні можливості.

Ключові слова: конкурентоспроможність економіки, глобалізаційні процеси, світова економіка, економічний розвиток, індекси конкурентоспроможності.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-1>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В сучасних умовах проблема підвищення національної конкурентоспроможності є найважливішим орієнтиром державного регулювання як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються. Це значною мірою пов'язано зі змінами, що відбуваються у світовій економіці, викликаними інтеграційними процесами, лібералізацією ринків, прискоренням науково-технічного розвитку. Як наслідок посилюється міжнародна конкуренція, змінюється становище окремих держав, відбувається зміна країн-лідерів. Проблема конкурентоспроможності підприємств і країн – одна з найбільш актуальних у світовій економіці, на вирішення якої впливає безліч факторів.

Процеси глобалізації несуть для економік країн як нові можливості, так і ризики. Для подолання ризиків та збільшення позитивного впливу глобалізаційних процесів необхідно умовою є формування відповідного рівня конкурентоспроможності економіки. Значимість цієї проблеми збільшується в умовах зростання глобальної економічної конкуренції за право кожної країни зайняти гідне місце в системі світового господарства

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Питання конкурентоспроможності економіки та зв'язок із динамікою зростання в умовах активізації інтеграційних процесів і посилення тиску глобальної конкуренції за рівнем актуальності виходять перші місця серед питань стратегічної значимості, оскільки тісно пов'язані з досягненням динамічного економічного розвитку країни та підвищенням рівня життя її населення. Конкурентоспроможності економіки, методам її визначення, аналізу найвагоміших зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на структурні процеси присвячені праці таких вчених: І. Алтухової, Л. Балабанової, В. Гейця, Б.Губського, В. Дергачової, О. Паламарчука, М. Портера, Дж. Сакса, П. Самуельсона, А.Сміта, О. Шевченко та інших. Разом з тим багато аспектів дослідження конкурентоспроможності економіки на світовому ринку потребують нових теоретико-методологічних підходів та аналізу.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті – дослідження конкурентоспроможності економіки та факторів її розвитку у динамічній світогосподарській системі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сьогодні вирішальною умовою функціонування національної економіки є глобалізація – об'єктивний і складний, але цілком не досліджений процес, щодо сутності якого, причин, рушійних сил, каталізаторів та інгібіторів, наслідків, переваг та обмежень дотепер немає єдності думок та позицій в науковій спільноті. Але глобалізація відбувається, як процес вона є безповоротною, її вплив на економічну систему будь-якої країни (і Україна не є винятком) є беззаперечним. Україна сьогодні бере активну участь у цьому процесі, іноді навіть вимушену. Очевидно, що під впливом глобалізації докорінно змінюватимуться економічна та фінансова системи в Україні, тому вивчення змісту та особливостей глобалізації, її виявів та форм впливу є конче необхідним [1, с. 21].

На етапі інтеграції в глобальну економічну систему забезпечення конкурентоспроможності країни є найважливішою проблемою, що характеризує становище країни на світовому ринку. Стале зростання економіки потребує сприятливих умов для бізнесу та активного підключення факторів інноваційності в економічне життя, що передбачає системне посилення конкурентних переваг порівняно з іншими країнами світу.

Рівень конкурентоспроможності являє собою об'єктивну можливість та суб'єктивну готовність країни раціонально використовувати й примножувати наявний конкурентний потенціал задля створення відповідних конкурентних переваг. Окрім того, від ефективності використання конкурентного потенціалу залежить очікувана (або ж досягнута) конкурентна позиція. Вважається, що країни, що мають конкурентні переваги у різних сферах економіки, можуть швидше оговтатись після глобальних кризових явищ та краще відновлюють економіку.

На нашу думку, конкурентоспроможність економіки країни та її регіонів слід розглядати як інтегральну характеристику соціально-економічного розвитку окремих адміністративних одиниць, що передбачає здатність суб'єктів господарювання створити таке середовище, в якому локальні товаровиробники матимуть змогу нарощувати свої конкурентні переваги та зміцнювати конкурентні позиції на відповідних сегментах національного, світового ринків. [2].

Типологія факторів конкурентоспроможності країни дає можливість, з одного боку, розглядати єдність факторів, що взаємозумовлюють один одного; з іншого – зрозуміти характер причинно-наслідкового зв'язку між факторами.

Національна конкурентоспроможність залежить від ряду факторів: сукупного економічного потенціалу, рівня управління, масштабів і результативності науково-дослідної та дослідно-конструкторської роботи, стану фінансового ринку і якості фінансових послуг, розвитку інфраструктури, кваліфікації виробничого персоналу, впливу держави на створення конкурентного середовища та деяких інших. Розгляд економічного потенціалу країни через призму конкурентоспроможності фокусує увагу на проблемі місця країни в торговельних та інвестиційних зв'язках з іншими країнами. Найбільш суперечливим у цьому підході є питання, в якій мірі конкурентоспроможність дійсно є об'єктивно існуючою властивістю, а не об'єктом інтересу конкретних компаній і груп тиску, що прагнуть зчинити вплив на політику уряду. Крім того, якщо поняття конкурентоспроможності індивідуальних підприємств і галузей викликає суто технічні розходження, то поняття конкурентоспроможності країни в цілому пов'язане із серйозними концептуальними підходами [3].

Саме національна конкурентоспроможність визначає успіх або його відсутність в конкретних галузях і те місце, яке країна займає в системі світового господарства. Національна конкурентоспроможність залежить від ряду факторів, основним з яких є здатність постійно розвиватися і виробляти інновації, адже удосконалення і оновлення галузі - безперервний процес, який повинен стимулюватися державою. Крім того на конкурентоспроможність впливає багато інших факторів, які наведені в таблиці 1 [4].

Як видно з таблиці 1, для України проблема збереження конкурентних позицій на світовому ринку постає особливо гостро, оскільки в сучасних умовах в значній мірі втрачаються ті фактори, які могли б сприяти зростанню конкурентоспроможності в майбутньому.

Конкурентоспроможність економіки країни визначається як результат взаємодії перерахованих факторів, особливостей господарсько-політичного середовища, організаційних здібностей та ефективності механізму функціонування економіки, її суб'єктів господарювання.

Таблиця 1

Фактори конкурентоспроможності та їх прояв в Україні

Фактори конкурентоспроможності країни	Характер прояву в Україні
Техніко-технологічні	- низький техніко-технологічний рівень виробництва; - високий рівень фізичного і морального зносу основних фондів.
Інноваційно-інвестиційні від загальносвітових тенденцій.	- інноваційна та інвестиційна пасивність підприємств; - нестача інвестицій для реконструкції застарілих потужностей; - поглиблення інноваційного відставання виробництва - інноваційна та інвестиційна пасивність підприємств; - нестача інвестицій для реконструкції застарілих потужностей; - поглиблення інноваційного відставання виробництва
Стан ринкової інфраструктури	- нерозвиненість інфраструктури товарних ринків; - низька якість корпоративного управління; - низька ефективність фінансової системи; - низька ефективність системи тарифного регулювання; - недостатній розвиток сучасних інформаційних технологій.
Наука та освіта	- низька конкурентоспроможність освітньої системи; - відсутність належної державної «підтримки» вузів, що реалізують інноваційні програми; - недофінансування найбільших університетів;
Системні	- низька ефективність методів держрегулювання; - відсутність конкурентної підприємницького середовища; - високі транзакційні витрати господарської та інвестиційної діяльності підприємств; - суперечливість законодавчої бази, в т.ч. в сфері оподаткування.

Варто зауважити, що уже проведені реформи в економіці України внесли певні глибокі якісні перетворення. І серед позитивних економічних зрушень важливими досягненнями є перспективи повноцінної інтеграції у глобальну світову ринкову економіку, а саме:

- ✓ формування ефективного конкурентоспроможного недержавного сектору економіки і приватних підприємств;
- ✓ формування національних ринків товарів, праці та капіталу з переважно ринковим ціноутворенням, здатних задовольнити платоспроможний попит;
- ✓ введення національної грошової одиниці – гривні, становлення національної фінансово-банківської системи в цілому і регульованого валютного ринку;
- ✓ диверсифікацію і лібералізацію зовнішньоекономічних зв'язків, появу нових каналів торговельного та інвестиційного співробітництва [5, с. 97].

Питання визначення рівня конкурентоспроможності національної економіки та розробки заходів щодо її підвищення стали особливо актуальними після того, як світова фінансова та економічна криза внесла фундаментальні зміни, як у динаміку розвитку світової економіки, так і в економічний розвиток величезної кількості країн, у тому числі тих, що відносяться до найбільших економік, які впливають, в свою чергу, на розвиток світової економіки.

Створення конкурентної стратегії інтеграції України в міжнародний економічний простір вимагає комплексного підходу, передбачає охоплення та врахування широкого спектра можливих джерел, інструментів, методів та механізмів здобуття конкурентних переваг на глобальних ринках. За критерієм джерела отримання конкурентних переваг, можна виокремити такі її елементи, як ринкові, цінові, фінансові, виробничі, технологічні стратегії та стратегії розширення об'єкта експортної діяльності. Ринкові стратегії покликані орієнтувати національних виробників на диференціацію і вдосконалення географічної та товарної структур експорту, джерел постачання сировини і товарів для національної економіки, формування нових ринків унікальних продуктів власного виробництва, поглиблення переробки експортованого продукту, зростання в ньому частки доданої вартості.

Інтенсифікація міжнародної економічної взаємодії в умовах глобалізації зумовлює зростання ролі та значення держави як організуючого ядра, покликаного та здатного забезпечити успіх національних виробників та економіки в цілому в сфері гео економічних та геополітичних відносин. Необхідною умовою досягнення успіху є формування дієвої конкурентної стратегії розвитку України в умовах глобалізації [6].

До типів конкурентоспроможності країн залежно від джерел відносяться: досягається за рахунок низьких витрат виробництва та створювана завдяки присутності унікальних знань та навичок.

Відповідно, конкурентоспроможною є країна, яка має більш розвинені продуктивні сили, а серед країн, що володіють рівними за рівнем розвитку продуктивними силами, більш конкурентоспроможною буде країна, яка організує найкращі умови для їхнього функціонування.

Стратегія підвищення конкурентоспроможності України в умовах глобалізації повинна будуватися на поєднанні переваг ринкових відносин з обмеженим використанням державних форм і методів регулювання розвитку економіки і поступовим переходом до соціально орієнтованої інноваційної моделі організації цього процесу. А оскільки міжнародна торгівля є найбільш напруженим сегментом світової економіки й одним із головних модераторів зростання загальної економіки, то участь України в міжнародній торгівлі не просто означає її залучення в товарообмінні операції, а й може змінити місце країни на світових ринках і, відповідно, визначення самих товарообмінних операцій національної економіки в міжнародному масштабі [7].

Структурування суб'єктів конкурентної боротьби, факторів та характеристик конкурентоспроможності дозволяє більш детально підійти до аналізу цієї складної категорії, виявлення наявних резервів та формування напрямів підвищення конкурентоспроможності на кожному з рівнів.

Сучасні оцінки загальної конкурентоспроможності країни або її економіки мають широку палітру визначень, а методологія обрахунку інтегрованого показника конкурентоспроможності базується на синтезі в одному показнику широкого спектру характеристик економіки різних країн і їх ієрархічному співставленню.

Міжнародним інститутом менеджменту і розвитку на основі 333 критеріїв визначається рейтинг світової конкурентоспроможності (WCY) 64 країн світу у розрізі складових: економічний розвиток, ефективність державного управління, ефективність бізнесу, стан інфраструктури. Позиції України у цьому рейтингу подані на рис. 1.

Як видно, за рівнем конкурентоспроможності Україна знаходиться на 54 місці серед 64 країн, тобто у останній десятці. І хоча порівняно з 2017 р. країна покращила позиції, конкурентоспроможність залишається на низькому рівні, у першу чергу через слабкий економічний розвиток. Серед факторів підвищення конкурентоспроможності України відзначаються: замороження збройного конфлікту на сході країни, сприяння економічному відновленню та запровадження державного приватного партнерства, особливо для інфраструктурних проєктів, запуск повномасштабного ринку енергії та землі, поживлення вітчизняного фондового ринку та системи накопичувального пенсійного забезпечення [8].

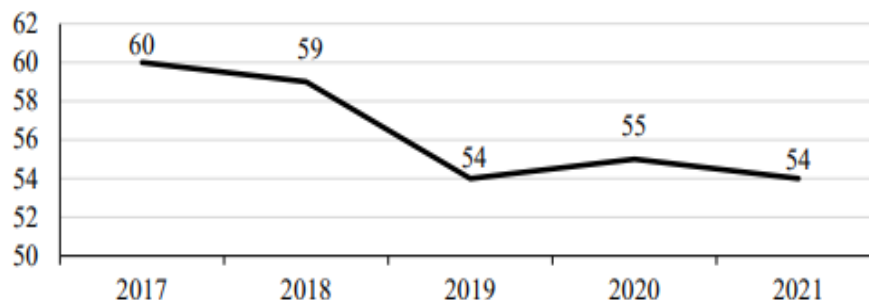

Рис. 1. Позиції України у рейтингу світової конкурентоспроможності (WCY) за версією Міжнародного інституту менеджменту і розвитку [8]

Підвищення національної конкурентоспроможності є комплексним завданням, успіх якого визначається розвитком людського капіталу, економічних інститутів, реалізацією та зміцненням вже наявних конкурентних переваг різних галузях та транспортній інфраструктурі, а також створенням нових конкурентних переваг, пов'язаних з диверсифікацією економіки та формуванням потужного науково-технологічного комплексу та економіки знань.

Сильними сторонами конкурентоспроможності України за глобальним індексом конкурентоспроможності є:

1. значний потенціал до розвитку інноваційної діяльності (60 місце);
2. великий розмір ринку (47 місце в рейтингу);
3. розвинена інфраструктура у порівнянні із іншими країнами у рейтингу (57 місце);
4. розвиток навичок у професійному спрямуванні (44 місце);
5. значний рівень вищої освіти та професійної підготовки (59 місце).

Це фактори є важливими конкурентними перевагами України, оскільки наявність цих передумов може гарантувати успіх у сучасному світі та сформуванню конкурентоспроможний ринок, що сприятиме інтеграційним процесам України.

Слабкі сторони конкурентоспроможності негативно впливають на позицію світових рейтингів. До таких факторів відносяться:

1. медицина та охорона здоров'я (101 місце);
2. низький інституціональний розвиток (104 місце);
3. макроекономічна стабільність (133 місце) [9].

За таких умов конкурентоспроможна модель економіки є безальтернативним напрямом економічної стратегії України. Для цього, перш за все, необхідно:

1. Визначити сфери відповідальності державних органів влади та громадських організацій щодо забезпечення реалізації стратегії побудови конкурентоспроможної моделі економіки.

2. Забезпечити сприятливі організаційно-правові умови функціонування бізнесу, зокрема, спрощення системи реєстрації, ліцензування та звітності, розробка законодавчої бази щодо захисту прав власності інвесторів тощо. 3. Активізувати діяльність держави та підприємницьких структур щодо розвитку інфраструктури в Україні.

4. Стимулювати приплив вітчизняних та іноземних інвестицій в стратегічні для України галузі економіки.

5. Заохочувати інноваційні процеси шляхом надання безпроцентних та пільгових позик та грантів як науково-дослідницьким інститутам та організаціям, так і окремим вченим, здійснення прямого державного замовлення на інноваційну продукцію, вжиття заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації тощо.

6. Здійснення всебічного розвитку людського капіталу та підвищення фаховості трудових ресурсів [10].

Покращення конкурентоспроможності економіки України за допомогою інвестиційно-інноваційних чинників створить реальні передумови її інтеграції з Європейським Союзом. У той же час діє і зворотній механізм – сталий розвиток економіки може бути забезпечений через поглиблення інтеграції з Європейським Союзом, яка сприяє зростанню надходжень іноземного капіталу, залученню передових технологій і методів управління.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Конкурентоспроможність країни значною мірою визначається здатністю національної промисловості постійно розвиватися, адаптуватись до нових умов, виробляти та впроваджувати у виробництво нові продукти та технології, тобто інтенсивністю та ефективністю національного інноваційного процесу. Конкурентоспроможність це не тільки економічне явище, а й процес пошуку нововведень та інновацій, які дозволяють удосконалювати як сам продукт, так й його виробництво та розподіл. Конкурентоспроможність є узагальнюючим показником ефективності функціонування національної економіки, галузі та підприємства, оскільки від досягнутого рівня конкурентоспроможності вирішальною мірою залежать можливості їх функціонування та розвитку. Отже, реалізація завдання сталого соціально-економічного розвитку країни та підвищення рівня конкурентоспроможності її економіки може бути досягнуто тільки за умови активізації інноваційної діяльності, що потребує відповідного посилення державної науково-технічної політики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі / за ред. А. І. Мокія. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2019. 872 с.

2. Копач І. Управління конкурентоспроможністю національної економіки в контексті європейської інтеграції. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/10471/3/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%89%259-241-253.pdf>

3. Старостенко Г. Г. Теоретичні аспекти розвитку конкурентного середовища в умовах інтеграції у світову економіку. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2019. Випуск 3. С. 222-230.

4. Бутенко Д. С., Чеботарь Ю. Г. Фактори конкурентоспроможності України на міжнародній арені. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/21627/1/%D0%A4%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%9E%D0%A1%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%9E%D0%96%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%98.pdf>
5. Грінко І. М. Глобальна економіка: підручник. Київ : КІІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
6. Липов В. В. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації. *Економіка України*. 2018. № 4. С. 3–17.
7. Волошко Н. О., Курінна І. Г. Становлення та розвиток національної економіки в умовах міжнародної інтеграції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 25, частина 1. С. 63-67.
8. Чмутова І. М., Гайналій А. О. Аналіз позицій України у вимірі конкурентоспроможність – інноваційність. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 33. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/948>
9. Артеменко Л. П., Нагорна К. Ю. Сильні та слабкі сторони конкурентоспроможності України. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, (Київ, 22 квітня 2021 р.). Київ, КІІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. С. 144-145.
10. Демидова М. М., Полончук В. О. Сучасний рівень конкурентоспроможності України у світовій економіці. 2017. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/66811/1/Demydova_Polonchuk_competitiveness_of_Ukraine.pdf;jsessionid=033ED017624F2E8AAD8ACE68AA5E9C74

REFERENCES:

1. *Konkurentni stratehiyi bezpeky rozvytku Ukrayiny u hlobal'nomu seredovyschi* [Competitive security strategies of Ukraine's development in the global environment]. (2019). In. A. I. Mokiya (ed). DU «Instytut rehional'nykh doslidzhen' imeni M. I. Dolishn'oho NAN Ukrayiny». Lviv. Ukraine.
2. Kopach I. Upravlinnya konkurentospromozhnisty natsional'noyi ekonomiky v konteksti yevropeys'koyi intehratsiyi [Managing the competitiveness of the national economy in the context of European integration]. Available at: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/10471/3/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%89%259-241-253.pdf>
3. Starostenko, H. G. (2019). «Theoretical aspects of the development of a competitive environment in the conditions of integration into the world economy». *Ekonomichnyy visnyk. Seriya: finansy, oblik, opodatkuvannya*. Issue 3, pp. 222-230.
4. Butenko, D. S. and Chebotar, Y. G. Faktory konkurentospromozhnosti ukrayiny na mizhnarodniy areni [Factors of Ukraine's competitiveness on the international arena]. Available at: <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/21627/1/%D0%A4%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%9E%D0%A1%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%9E%D0%96%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%98.pdf>
5. Grinko, I. M. (2020). *Hlobal'na ekonomika* [Global economy]. KPI im. Ihorya Sikors'koho. Kiev. Ukraine.
6. Lypov, V. V. (2018). «Competitive strategy of development of Ukraine in conditions of globalization». *Ekonomika Ukrayiny*. no. 1, pp. 3–17.
7. Voloshko, N. O. and Kurinna, I. G. (2019). «Formation and development of the national economy in the conditions of international integration of Ukraine». *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Issue 25, Part 1, pp. C. 63-67.
8. Chmutova, I. M. and Gaynalii, A. O. (2021). Analiz pozytsiy Ukrayiny u vymiri konkurentospromozhnist' – innovatsiynist' [Analysis of the positions of Ukraine in terms of competitiveness - innovativeness]. *Ekonomika ta suspil'stvo* [Economy and society]. (electronic journal). Issue 33. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/948>
9. Artemenko, L. P. and Nagorna, K. Yu. (2021). «Strengths and weaknesses of competitiveness of Ukraine». *Biznes, innovatsiyi, menedzhment: problemy ta perspektyvy* [Business, innovations, management: problems and prospects]. Materials of the II International scientific and practical conference. (Kiiv, April 22, 2021). Kiiv, KPI named after Igor Sikorskyi, pp. 144-145.
10. Demydova, M. M. and Polonchuk, V. O. (2017). Suchasnyy riven' konkurentospromozhnosti Ukrayiny u svitoviy ekonomitsi [Modern level of competitiveness of Ukraine in the world economy]. Available at: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/66811/1/Demydova_Polonchuk_competitiveness_of_Ukraine.pdf;jsessionid=033ED017624F2E8AAD8ACE68AA5E9C74

INCREASING THE COMPETITIVENESS OF THE ECONOMY AS A COMPONENT OF INTEGRATION
INTO THE GLOBAL ECONOMIC SYSTEM

Yurii VITKOVSKIY
State Biotechnological University

The purpose of the article is to study the competitiveness of the economy and factors of its development in the dynamic world economic system. The article examines the theoretical foundations of economic competitiveness in the conditions of integration into the global economic system. Social development of countries today is formed under the influence of globalization shifts and processes of economic integration. Competitiveness of the national economy (national competitiveness) is a set of conditions that favorably affect the creation of competitive products and contribute to the prosperity of competitive companies.

It has been proven that a decisive condition for achieving a high level of the country's competitiveness is a strong state with a formed and developed market and industry structure, high business activity of entrepreneurs, qualified specialists and advanced scientific potential. Qualitative changes inherent in the world economy at the current stage of its functioning by their nature, scale and depth transform the resource-technological basis of the development of national economic systems in a global format and create prerequisites for the search for their new contours and effective models in the context of the latest paradigm of globalization.

It was determined that increasing the competitiveness of the economy and transitioning to an innovative path of development is a key task of the state economic policy. The competitiveness of the national economy is of great practical importance for improving the competitive advantages of each country, namely: the development of exports in the short and long term, the acquisition of a certain authority in the international environment, the level of competitiveness, the predominant areas of production and services. The international competitiveness of a country is the possession of certain properties and capabilities that allow the state to develop in the field of innovation and have an advantage in global competition. The assessment of Ukraine's competitive positions according to traditional groups of criteria (technological, institutional and macroeconomic) reflects its ranking position, and only partially reveals the national potential.

Keywords: economic competitiveness, globalization processes, world economy, economic development, competitiveness indices.